

ЛАТИНСЬКІ ТЕМПОРАЛЬНІ АД'ЕКТИВИ: ОЗНАКИ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

Стаття присвячена аналізу ад'єктивів із часовою семантикою на матеріалі латинської мови. У роботі аналізуються різні визначення прикметника як самостійної частини мови та його поділ за характером ознаки. Подається класифікація часових прикметників на лексико-семантичні групи.

Ключові слова: час, часові прикметники, ознака, функція, лексико-семантична група.

Панчишин Н. З. Латинские темпоральные прилагательные: признаки и функционирование. – Статья.

Статья посвящена анализу прилагательных с темпоральной семантикой на материале латинского языка. В работе анализируются разные определения прилагательного как самостоятельной части речи и его классификация в зависимости от характера признаков. Рассматриваются лексико-семантические группы темпоральных прилагательных.

Ключевые слова: время, временные прилагательные, признак, функция, лексико-семантическая группа.

Panchyshyn N. Z. Latin temporal adjectives: features and functioning. – Article.

The present article deals with adjectives of the temporal semantics in Latin. The different definitions of the adjective as an independent part of speech and its arrangement by the nature of the features are analyzed in this article. Their classification to lexical-semantic groups is given.

Key words: time, time adjectives, feature, function, lexical-semantic group.

Час – форма буття матерії, яка характеризує послідовність подій, їх змінюваність. Усе, що оточує людину (і сама людина) відбувається в часі та вимірюється часом, тому часові відношення надзвичайно важливі в реальному світі та не можуть не відобразитися в мові.

Визначний вплив на розвиток сучасної лінгвістики мала теорія функціонально-семантичного поля, у межах якої поряд з модальністю, аспектуальністю тощо розглядається функціонально-семантична категорія темпоральності, яка охоплює «різні засоби вираження часових відношень»: морфологічні, лексичні, синтаксичні, контекстуальні [2].

Темпоральність на матеріалі сучасних мов була об'єктом досліджень багатьох вітчизняних і зарубіжних вчених (О.В. Бондарко В.В. Морковкін, Ю.М. Караулов, А.П. Клименко, М.В. Всеволодова, О.В. Тарасова, К.С. Яковлєва, І.В. Волянська, Л.В. Гарська, Н.Л. Жабицька, Л.Л. Звонська, В.С. Брюс, Дж. Якобсон, Дж. Кліффорд), а на матеріалі латинської мови – таких науковців, як М.Г. Сенів, Т.О. Черниш, М.М. Покровський та інші.

У латинській мові існує велика кількість різноманітних засобів, які служать для відображення часових значень, котрі дослідники поділяють на граматичні та лексичні.

Лексичні засоби вираження темпоральності з метою більш адекватного опису було поділено на чотири групи за ознакою частиномовної приналежності (номінації часу, виражені іменниками, прикметниками, прислівниками та дієсловами).

У більшості сучасних робіт з лексичної семантики ставиться питання про розбиття лексичних масивів залежно від їх частиномовної приналежності (номінації часу, виражені іменниками, прикметниками, прислівниками та дієсловами), але жодна з них не пояснює необхідності цього. Роблячи лексичні групи доступнішими для огляду, одноріднішими, класифікація за частиномовною

приналежністю сприяє виробленню підходів до класифікації за власне семантичними критеріями. Окрім того, такий підхід дає змогу стратифікувати всю часову лексику відповідно до її цінності для лексико-семантичної системи.

Тому такий підхід є цілком прийнятним для вивчення часової лексики на матеріалі латинської мови. Вивчення кожної номінації часу, вираженої певною частиною мови, дасть нам змогу глибше вивчити її роль у функціонально-семантичному полі (далі – ФСП) темпоральності.

Слід зазначити, що об'єктом більшої кількості праць, присвячених ФСП темпоральності, є дієслівні часові форми. Це можна пояснити тим, що ядром даного поля є «граматична категорія часу, виражена в системі протиставних один одному рядів граматичних форм». [2, с. 42]

Тому недостатня увага до вивчення ад'єктивів як носіїв часової ознаки зумовлює **актуальність дослідження**.

Мета роботи полягає у класифікації прикметників з темпоральною ознакою та встановленні особливостей їх функціонування в латинській мові (на матеріалі комедій Плавта, творів Гая Юлія Цезаря та Петронія).

Об'єктом дослідження є лексико-семантична група латинських прикметників з часовою ознакою. **Предметом** дослідження є характерні ознаки та функціональні властивості цих прикметників.

Реалізація поставленої мети зумовила необхідність вирішення низки конкретних **завдань**: 1) розглянути різні визначення прикметника та визначити його ознаку; 2) виявити особливості функціонування досліджуваних лексем на позначення часу; 3) згрупувати їх за тематичними групами; 3) встановити частоту й поширеність досліджуваних прикметників у латинській мові.

Прикметник у багатьох граматиках чітко виділяється як самостійна частина мови зі своїми семантико-граматичними особливостями. Однак

у функціонуванні прикметник зближується з іншими частинами мови.

Так, у реченні прикметники майже не виступають самостійно, а переважно «стикаються» з іменниками, вживаючись в одному лінійному ряду, тому що категоріальне значення прикметника – значення відносної чи якісної ознаки – формально виражається передусім у його відношенні до іменника [24, с. 85]. Ознака в прикметнику «відображена не сама по собі, а як закладена у предметі, і тому в ньому міститься невиразна вказівка на сам предмет» [14, с. 134]. Однак прикметник та іменник – це дві частини мови, в основі яких лежать онтологічно різні ознаки. Їх розмежування чітко простежується в усіх випадках синтаксичного вживання, навіть у випадках їх синтаксичної взаємозаміни, тобто вживання прикметника у функції, що характерна для іменника, і навпаки [17, с. 155–156].

На відміну від більшості форм роду і числа іменників, форми роду і числа прикметників не мають ніяких внутрішніх відтінків ознак предметів, а лише служать разом із формами відмінків засобами граматичного узгодження прикметника з іменником, тобто мають суто синтаксичне призначення. Категорії роду та числа є в прикметниках граматичними, а не лексико-граматичними, як в іменниках. Вони більше, ніж в іменниках, абстрактні [18, с. 16].

Значення ознаки, орієнтованості на об'єкт, зближує прикметник із дієсловом. В ономаціологічній категорії ознаки у широкому розумінні слова виділяють ознаки, які мисляться як такі, що простягаються і протікають у часі та лежать в основі значень дієслів, і ознаки, які мисляться статично і лежать в основі прикметників [10, с. 46]. Дієслова та прикметники характеризуються семантичною несамостійністю. Ці частини мови не мають власної денотації та виконують денотативну функцію за допомогою іменника, що й дозволяє розглядати їх як близькі класи слів із сигніфікативним (відносним) характером значення [13, с. 89].

Характеризуючи ці частини мови, А.А. Уфимцева стверджує, що дієслова та прикметники «мають більш відносне номінативне значення, ніж іменники», становлять «особливий тип характеризуючих знаків» [22, с. 154].

Враховуючи близькість значень дієслова та прикметника, Дж. Лакофф у свій час запропонував розглядати їх як різновиди однієї лексичної категорії [26]. Однак близькість дієслова та прикметника як частин мови, які характеризуються значенням ознаки у широкому розумінні цього слова, не свідчить, що вони абсолютно тотожні, і не заперечує наявності в кожній з цих частин мови особливостей їх категоріальних значень. Названі частини мови відрізняються одна від одної також різним набором граматичних категорій, специ-

фічними функціями у складі речення та іншими характеристиками. Тож вивчення прикметника як самостійної частини мови не піддається сумніву.

У лінгвістичній літературі даються різні визначення прикметника. Майже в усіх визначеннях вказується на те, що це частина мови, яка змінюється за родами, числами і відмінками, у реченні виступає в ролі означення або іменної частини складеного присудка, а також відповідає на питання «який? яка? яке? чий? чия? чие?». Однак вони різняться вказівкою щодо ознаки прикметника: одні лінгвісти зазначають, що ця частина мови лише називає ознаку предмета [12, с. 202; 25, с. 335], інші – що вона виражає постійну (статичну) чи непроцесуальну ознаку [5, с. 140; 6, с. 219; 7, с. 89; 8, с. 365; 15, с. 171; 18, с. 140; 20, с. 135;].

К.Г. Городенська зазначає, що ознака – це особливість предмета, яка не підлягає часовим змінам, вона невід'ємна від нього, є його природною суттю, постійно його супроводжує; на цьому формується уявлення про статичність, незмінність ознаки, відтвореної прикметником, на відміну від ознаки динамічної (процесуальної) або темпоральної, яка виробляється предметом, а не дається йому від природи. Ознака є показником існування самого предмета, його кваліфікатором і, передана мовними одиницями, виступає як його означення-атрибут, а здатність передавати безпосередню ознаку властива лише прикметнику. Кожен предмет має свій набір особливостей, тобто має кілька ознак, які виділяють його з-поміж інших предметів [1, с. 84].

Ознаками можуть бути колір, смак, матеріал, розмір, відношення до місця, простору, часу та інші. Ці ознаки формують відповідні лексико-семантичні групи слів, які становлять семантичну основу прикметника як частини мови [7, 97].

І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська та О.К. Безпояско за характером ознаки поділяють прикметники на якісні та відносні, також виділяючи займенникові та порядкові прикметники [1, с. 99–100; 4, с. 162–165; 5, с. 138, 202–208].

М.В. Леонова та І.К. Білодід залежно від типу ознаки, що лежить в семантиці слова, поділяють прикметники на чотири групи: якісні, відносні, присвійні та порядкові. Порядкові прикметники вони розглядають як слова, які утворилися від числівників [11, с. 115; 18, с. 150–151].

На думку В.В. Виноградова, так звані порядкові числівники є відносними прикметниками, бо означають ознаку предмета за числом, виражають її за допомогою прикметникової флексії, мають синтаксичні рід, число і відмінок, а також категорію істоти/неістоти. Тому В. Виноградов вважає їх прикметниками [3, с. 197].

В.О. Горпинич класифікує прикметники за характером самої ознаки та за способом її позначення. За характером ознаки він поділяє прикметники

на дві групи: якісні та відносні, виділяючи серед відносних присвійні та порядкові прикметники. За способом позначення ознаки мовознавець розрізняє прикметники номінативні та займенникові. Він зазначає, що є два способи маркування ознаки: номінативний і вказівний (дейктичний). *Номінативний спосіб* полягає в тому, що ознака предмета називається прикметником (якісним чи відносним) з прозорим лексичним значенням. *Вказівний (дейктичний) спосіб* виявляється в тому, що слово не називає ознаку предмета, а лише вказує на неї займенником з непрозорим значенням.

Отже за способом позначення ознаки предмета розрізняють прикметники номінативні та займенникові. Традиційна граматикика займенникові прикметники (як і займенникові іменники) розглядає як різновид окремої частини мови (займенника). Але інколи їх відносять до прикметників [7, с. 98–99].

Як бачимо, у вчених існують різні думки щодо порядкових числівників та займенникових прикметників: одні відносять їх до різних частин мови, інші виділяють їх в окрему цілісну групу чи розглядають як проміжну групу. На нашу думку, їх краще віднести до прикметників, які лише різняться за способом позначення ознаки.

Говорячи про функцію прикметника, слід зазначити, що семантичні та морфологічні показники прикметника тісно пов'язані з його синтаксичними характеристиками. Синтаксичне функціонування прикметника у зв'язку з можливою його різною інтерпретацією набуває принципового характеру за висвітлення семантико-граматичних особливостей цієї частини мови.

І.Р. Вихованець відзначає, що основна синтаксична роль прикметника в реченні – бути морфологізованим (узгодженим) означенням. А також зазначає, що прикметник у реченні може бути іменною частиною складеного присудка.

Вчений також наголошує на тому, що потрібно визначити, які синтаксичні функції властиві прикметникові, а які не властиві. Ознакове слово прикметником можна вважати тоді, коли воно стоїть у присубстантивній позиції, виконує роль присубстантивного другорядного члена речення, узгоджується з опорним іменником у роді, числі й відмінку та виражає атрибутивне значення. Отже, єдина формально-синтаксична функція прикметника – виконувати роль приіменникового другорядного члена речення. Залежно від того, яку позицію в реченні займає опорний для прикметника іменник, прикметник переміщується в реченні, не відриваючись у синтаксичному плані від іменника. Прикметник завжди супроводжує іменника та дублює його морфологічні категорії [5].

Класифікуючи темпоральні прикметники латинської мови (на матеріалі комедій Плавта, творів Цезаря та Петронія), ми виділяємо ряд лекси-

ко-семантичних груп (далі – ЛСГ), спираючись на вищезрозглянуті ознаки ад'єктива та беручи до уваги їх парадигматичні та синтагматичні зв'язки, оскільки закономірності чергування (парадигматичні відношення) та закономірності поєднання (синтагматичні відношення) взаємозумовлені. Кожне значення слова характеризується особливими парадигматичними відносинами, точно так само, як і особливостями сполучуваності з іншими словами, що і знаходить своє відображення в семантичній структурі цього слова [23].

При класифікації латинських темпоральних прикметників ми опираємося на схему, запропоновану М.Г. Сенівим [16].

1. ЛСГ прикметників зі вказівкою на постійну тривалість дії: *perpetuus, adsiduus, sempeternus* – «постійний»: *advorsa plura sint sempeterna* (Pl. Merc. 336) – «постійні численні неприємності».

2. ЛСГ прикметників зі вказівкою на минулість дії: *praeteritus* – «минулий» (*praeterita die* – минулого дня); *proximus* – «найближчий, останній, минулий»; *superior* – «минулий, попередній»; *prior* – «минулий» (*anno priore* – «минулого року»); *hesternus* – «вчорашній» (*hesterno die* – «минулого дня»); *pristinus* – «минулий, вчорашній»; *annotinus* – «минулорічний»; *vetus* – «минулий, давній»; *antiquus* – «давній, минулий»: *milites nostri pristini diei perfidia incitati in castra irruerunt* (Caes. B.G. 4, 14, 3) – «Наші воїни, розгнівані вчорашнім віроломством, увірвались до табору».

3. ЛСГ прикметників зі вказівкою на майбутність, наступність дії: *reliquus* – «майбутній, наступний, інший» (*in reliquum tempus* – «на майбутнє»); *perendinus* – «післязавтрашній»: *propinquus* – «близький, який наближається» (*propinqua die* – «в день, що наближався»); *posterus* – «наступний» (*postero die* – наступного дня); *crastinus* – «завтрашній».

4. ЛСГ прикметників зі вказівкою на момент описуваної дії: *hodiernus* – «сьогоднішній»; *praesens* – «теперішній»: *si eiuras hodiernam bitem, una cenabimus* (Petr. Satur. 90) – «Якщо ти відмовишся від сьогоднішнього поганого настрою, то ми пообідаємо разом».

5. ЛСГ прикметників зі вказівкою на пору року: *aestivus* – «літній» (*aestivum tempus* – «літньої пори»), *brumalis, hibernus* – «зимовий» (*tunica hiberna* – «зимова туніка»).

6. ЛСГ прикметників зі вказівкою на вік: *puerilis* – «дитячий» (*puerili aetate* – «у дитячому віці»); *parvulus, paussillus* – «маленький» (*parvulo puero* – «коли був малим хлопцем»); *virilis, grandis* – «зрілий, дорослий», *medius* – «середній»; *senectus* – «старий»; *maior* – «старший»: *Quia iam a paussillo puero ridiculus fui* (Pl. Stich. 175) – «Я ще з малих літ був смішним»; щодо прикметників *gravis* – «поважний» та *summus* – «останній», то ці

слова набувають часового значення у поєднанні з *aetas* – «вік»: *omnes gravioris aetatis* – «усі поважного (похилого) віку».

7. ЛСГ прикметників зі вказівкою на частину доби: *meridianus* – «післяобідній», *nocturnus* – «нічний», *diurnus* – «денний»: *Huc Caesar magnis nocturnis diurnisque itineribus contendit* (Caes. BG. 1, 38, 5) – «Цезар поспішив великими нічними і денними переходами».

8. ЛСГ прикметників зі вказівкою на точну тривалість дії: *quinquennis* – «п'ятилітній», *septuennis* – «семилітній», *decennis* – «десятилітній», *quadrimulus* – «чотирилітній»: *Huc decenni proelio irata virtus abditur* (Petr. Sat. 89) – «Прихований загін чоловіків, розгніваний цією десятилітньою війною».

Окрім прикметників із власне часовою семантикою, при аналізі латинських джерел було виявлено низку прикметників, які набувають часового значення у контекстуальних відношеннях.

1) ЛСГ прикметників зі вказівкою на розташування в часі: *multus* – «пізній, ранній»; *medius* – «середній» (*circa mediam noctem* – «близько опівночі»); *extremus* – «останній» (*extremum tempus* – «останній період»); *spissus* – «густий, непроглядний, пізній» (*spississimam noctem* – «непроглядної ночі»).

2) ЛСГ прикметників зі вказівкою на певну визначеність часового відрізка: *certus* – «певний, точний»; *incertus* – «невизначений»; *constitutus* – «встановлений, зазначений» (*die constituta* – «у призначений день»); *natalis* – «той, що відноситься до моменту народження» (*natali die* – «на день народження»).

3) ЛСГ прикметників з нечітко визначеною тривалістю: *brevis* – «короткий, нетривалий, короточасний»; *longus* – «довгий, тривалий, довгочасний», *diuturnus* – «тривалий, багаторічний, довгочасний»; *magnus* – «великий, довгий» (*magnam partem aetatis* – «протягом значного періоду літа»).

До окремої ЛСГ було віднесено **порядкові числівники:** *primus (primulus)* – «перший, найближчий, початковий, ранній»; *secundus* – «другий, наступний»; *tertius* – «третій»; *sextus* – «шостий»; *septimus* – «сьомий» тощо. Слід зазначити, що прислівник *primus* вживається здебільшого у стійких словосполученнях, вказуючи на розташування в часі: *prima nocte ex castris Helvetiorum egressi* (Caes. BG. 1, 27, 4) – «з настанням ночі залишили гельветський табір»; та **займенникові прикметники з семантикою числа:** *alius* – «інший, другий» (*in aliud tempus* – «на інший час»); *alter* (= *secundus*) – «другий, наступний» (*altero die* – «другого дня»); *unus* – «один, той самий»: *Eos omnes copias a se uno proelio fusas ac superatas esse* (Caes. BG. 3–4) – «Усі їхні війська були ним розбиті та переможені під час одного бою».

Проаналізувавши письмові джерела латинської мови, можна зробити висновок, що ад'єктивна темпоральність у латинській мові представлена прикметниками з власне часовою семантикою та прикметниками з набутою семантикою завдяки контекстуальним відношенням.

Дослідження показало, що латинські автори найчастіше використовують порядкові числівники (16%) та займенникові прикметники (17%). До частовживаних можна віднести прикметники, що вказують на часовий період щодо певного моменту (вказівка на минулість – 14%, майбутність – 13%); прикметники, що виражають постійну тривалість дії та розташування в часі, мають по 8% кожен. Периферія часової лексики представлена прикметниками з віднесеністю до віку, пори року, частини доби, визначеної та невизначеної тривалості, прикметниками зі вказівкою на певну визначеність часового відрізка та тими, які вказують на момент описуваної дії (від 5 до 1% кожен).

Перспективним вважаємо дослідження номінації часу виражених іменниками, прислівниками та дієсловами.

Література

1. Безпояско О.К. Граматика української мови. Морфологія : [підручник для студентів] / О.К. Безпояско, К.Г. Городенська. – К. : Либідь, 1993. – 334 с.
2. Бондарко А.В. Теория функциональной грамматики / А.В. Бондарко – Л. : Наука, 1990. – 262 с.
3. Виноградов В.В. Русский язык (Грамматическое учение о слове) / В.В. Виноградов. – М. : Высшая школа, 1986. – 640 с.
4. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті / І.Р. Вихованець. – К. : Наукова думка, 1988. – 256 с.
5. Вихованець І.Р. Теоретична морфологія української мови / І.Р. Вихованець, К.Г. Городенська. – Київ : Пульсари, 2004. – 400 с.
6. Ганич Д.І. Словник лінгвістичних термінів / Д.І. Ганич, І.С. Олійник. – К. : Вища школа, 1985. – 360 с.
7. Горпинич В.О. Морфологія української мови : [підручник] / В.О. Горпинич. – К. : Академія, 2004. – 334 с.
8. Грищенко А.П. Прикметник в українській мові / А.П. Грищенко. – К. : Наукова думка, 1978. – 207 с.
9. Грищенко А.П. Сучасна українська літературна мова : [підручник для студентів філолог. спец. ВНЗ] / А.П. Грищенко. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Вища школа, 1997. – 493 с.
10. Кубрякова Е.С. Части речи в ономазиологическом освещении / Е.С. Кубрякова. – М. : Наука, 1978. – 115 с.
11. Леонова М.В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / М.В. Леонова. – К. : Вища школа, 1983. – 265 с.
12. Мацько Л.І. Українська мова : [навчальний посібник] / Л.І. Мацько, О.М. Мацько, О.М. Сидоренко. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2003. – 202 с.

13. Медведева Л.М. Залоговое значение в кардинальных частях речи: проблема межкатегориального взаимодействия (на материале английского языка) : дис. ... д-ра филол. наук : спец. 10.02.04 / Л.М. Медведева. – К., 1983. – 486 с.
14. Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении / А.М. Пешковский. – Изд. 7-е. – М. : Учпедгиз, 1956. – 511 с.
15. Плющ М.Я. Грамматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія : [підручник] / М.Я. Плющ. – К. : Вища школа, 2005. – 286 с.
16. Сенів М.Г. Функціонально-семантичний аналіз системи просторових і часових відношень (на матеріалі латинської мови) : [монографія] / М.Г. Сенів. – Донецьк : Донеччина, 1997. – 384 с.
17. Смирницкий А.И. Морфология английского языка / А.И. Смирницкий. – М. : Изд-во лит-ры на иностр. яз., 1959. – 431 с.
18. Сучасна українська літературна мова. Морфологія / за заг. ред. І.К. Білодіда. – К. : Наукова думка, 1969. – 583 с.
19. Сучасна українська літературна мова : [підручник] / за ред. А.П. Грищенко. – К. : Вища школа, 1993. – 366 с.
20. Сучасна українська мова : [підручник] / за ред. О.Д. Пономарева. – 2-ге вид., перероб. – К. : Либідь, 2001. – 400 с.
21. Теоретична морфологія української мови. Академічна грамматика української мови / за ред. І.Р. Вихованця. – К. : Унів. вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с.
22. Уфимцева А.А. Типы словесных знаков / А.А. Уфимцева. – М. : Наука, 1974. – 206 с.
23. Шмелев Д.Н. Современный русский язык. Лексика / Д.Н. Шмелев. – М., 1976. – 286 с.
24. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность / Л.В. Щерба. – М. : Наука, 1974. – 428 с.
25. Юшук І.П. Українська мова / І.П. Юшук. – К. : Либідь, 2004. – 640 с.
26. Lakoff J. Stative Adjectives and Verbs in English / J. Lakoff // The Computational Laboratory of Harvard University. Report № SF-17. – 1966. – P. 1–16.

УДК 811.133.1'367

Станіслав О. В.

СТРУКТУРНО-КОМПОЗИЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ СИНТАКСИЧНОЇ КОГЕЗІЇ В СУЧАСНІЙ ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Наше дослідження присвячене ключовій проблемі сучасного синтаксису – аналізу зв'язності слів у висловленні, яка в нашій роботі визначається як когезія. У статті розглянуто основні структурні типи синтаксичної когезії в сучасній французькій мові: когезія з послідовним зв'язком, когезія з паралельним зв'язком, когезія з комбінованим (змішаним) видом зв'язку. Аналіз матеріалу показав, що зачин і кінець висловлення становлять головні композиційні ознаки синтаксичної когезії.

Ключові слова: синтаксична когезія, когезія з послідовним зв'язком, когезія з паралельним зв'язком, когезія з комбінованим зв'язком, зачин, кінець висловлення.

Станіслав О. В. Структурно-композиционные особенности синтаксической когезии в современном французском языке. – Стаття.

Наше исследование посвящено ключевой проблеме современного синтаксиса – анализу связности слов в высказывании, которая в нашей работе определяется как когезия. В статье рассмотрены основные структурные типы синтаксической когезии в современном французском языке: когезия с последовательной связью, когезия с параллельной связью, когезия с комбинированным (смешанным) типом связи. Анализ материала показал, что зачин и концовка высказывания являются главными композиционными признаками синтаксической когезии.

Ключевые слова: синтаксическая когезия, когезия с последовательной связью, когезия с параллельной связью, когезия с комбинированным типом связи, зачин, концовка высказывания.

Stanislav O. V. Structural-compositional features of syntactical cohesion in modern French language. – Article.

Our research reveals the main problems of modern syntax – analysis of connectedness of words in expression, which in our work is determined as cohesion. In this article are considered the main structural types of syntactical cohesion in modern French such as cohesion with consecutive connection, cohesion with parallel connection, cohesion with combined (mixed) connection. The analysis of material showed that the beginning and the end of expression presented the main composition signs of syntactical cohesion.

Key words: syntactical cohesion, cohesion with consecutive connection, cohesion with parallel connection, cohesion with combined connection, beginning, end of expression.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Вивчення композиційних і структурних особливостей когезії (зв'язку речень у межах висловлення, надфразової єдності) – одне з важливих завдань сучасного мовознавства, лінгвістики тексту, комунікативного синтаксису, стилістичного аналізу тощо, оскільки уможливує більш глибоке розуміння як внутрішньої структури висловлення, так і тексту в цілому. Синтаксичний зв'язок (сполучуваність) – це зміст і форма всього синтаксису. Уся історія синтакси-

су – це історія зміни співвідношень між синтаксичними структурами, історія розвитку синтаксичних зв'язків [2, с. 45]. Ось чому дослідження особливостей синтаксичних зв'язків залишається по всяк час актуальним питанням для науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Глибоко і всебічно досліджували синтаксичні зв'язки в романістиці О. Андрієвська, Ш. Баллі, Л. Ведіна, В. Гак, К. Долінін, Л. Ілія, О. Реферовська, Н. Шигаревська, Ф. Brunot,